CYLCH GORCHWYL
PWYLLGOR ARCHWILIO TŶ'R CWMNÏAU

Un o Asiantaethau Gweithredol yr Adran Busnes, Arloesedd a Sgiliau (BIS)

1. Cyflwyniad

Mae Bwrdd Llywio Tŷ'r Cwmnïau wedi sefydlu'r Pwyllgor Archwilio ar ffurf is-bwyllgor er mwyn cynorthwyo a chynghori'r Swyddog Cyfrifyddu ar faterion archwilio, llywodraethu corfforaethol, rheoli risg a rheolaeth fewnol ar draws holl feysydd y busnes. Mae'r Pwyllgor yn ategu gwaith y Bwrdd a'r Swyddog Cyfrifyddu trwy adolygu pa mor gynhwysfawr yw'r sicrwydd a roddir wrth ddiwallu anghenion y Bwrdd a'r Swyddog Cyfrifyddu o ran sicrwydd, ac yn adolygu dibynadwyedd ac uniondeb y sicrwydd hwnnw. Mae'r Pwyllgor yn gweithredu mewn cyd-destun ymgynghorol anweithredol.

2. Aelodaeth

Mae aelodau'r Pwyllgor Archwilio yn cynnwys Tri Aelod Anweithredol o Fwrdd Llywio Tŷ'r Cwmnïau. Mae cyfansoddiad priodol i'r pwyllgor pan fo dau neu ragor o Aelodau'r Bwrdd Anweithredol yn bresennol. Tŷ'r Cwmnïau fydd yn penodi holl aelodau'r pwyllgor gan o dan egwyddorion yr Hysbysiad Penodiadau Cyhoeddus. Ceir rhestr o aelodau cyfredol y pwyllgor yn yr Atodiad i'r Cylch Gorchwyl hwn.

Bydd Tîm Ysgrifenyddiaeth Tŷ'r Cwmnïau yn darparu gwasanaeth ysgrifenyddiaeth ar gyfer y Pwyllgor Archwilio.

3. Adrodd

3.1 Bydd y Pwyllgor yn meithrin hyder yn y system rheoli fewnol trwy ddod ag elfen annibynnol a thrwy roi arweiniad ar reolaeth ariannol a mathau eraill o reolaeth fewnol.

3.2 Bydd yn darparu asesiad gwrthrychol o'r datganiadau ariannol diwedd blwyddyn a'r adroddiadau cysylltiedig ac yn rhoi cyngor i'r Swyddog Cyfrifyddu mewn perthynas â chymeradwyo'r datganiadau.

3.3 Mae'r Pwyllgor Archwilio yn adrodd i'r Bwrdd Llywio ar ei weithgareddau a'i ganfyddiadau fel y bo'n briodol. Anfonir cofnodion at holl aelodau'r Bwrdd Llywio ar ôl pob cyfarfod a darperir adroddiad llafar ym mhob cyfarfod o'r Bwrdd Llywio.

4. Cyfrifoldebau

4.1 Cynorthwyo'r Swyddog Cyfrifyddu wrth gyflawni ei rwymedigaethau o ran archwilio, rheolaeth fewnol a llywodraethu corfforaethol, a hynny trwy ddarparu fforwm drafod ar gyfer materion sy'n gysylltiedig ag archwilio mewnol ac allanol.

4.2 Cyflwyno canllawiau annibynnol ar reoli risg, trin a rheoli arian, a monitro, a chynghori ar y mesurau a gymerir i reoli'r rhain gan ddilyn yr arferion gorau.

4.3 Derbyn adroddiadau gan yr Archwilwyr Mewnol (a gwasanaethau eraill sy'n rhoi sicrwydd) a chynghori ar ddigonolrwydd ymateb y rheolwyr i'r materion sy'n codi yn sgil y gwaith archwilio o bryd i'w gilydd.

4.4 Cynghori ar ffurf a chynnwys y datganiadau ariannol blynyddol a'u hadolygu.

4.5 Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio (neu aelod arall o'r Pwyllgor Archwilio os nad yw'r Cadeirydd ar gael) fydd yn cadeirio'r cyfarfod terfynol i gymeradwyo'r Cyflwyniad Llywodraethu Corfforaethol bob blwyddyn, a hynny ym mis Mawrth.

4.6 Adolygu a chymeradwyo cynnwys y Datganiad ar Reolaeth Fewnol.

4.7 Gweithredu fel pwynt cyfeirio canolog a mynd ati'n ymarferol i lywio'r gwaith archwilio mewnol ac allanol, a gwaith y Swyddfa Archwilio Genedlaethol.

4.8 Cwrdd â'r archwilwyr mewnol ac allanol yn annibynnol os ystyrir bod hynny'n briodol.

4.9 Adolygu perfformiad y pwyllgor ei hun yn rheolaidd gan ddilyn y gweithdrefnau ar arferion da.

4.10 Adolygu Cylch Gorchwyl y pwyllgor bob blwyddyn.

4.11 Adolygu'r polisïau atal twyll, y prosesau o ran chwythu'r chwiban a'r trefniadau ar gyfer ymchwiliadau arbennig.

4.12 Cymeradwyo'r cynllun Archwilio Mewnol bob blwyddyn.

5. Mynediad

Caiff y Pennaeth Archwilio Mewnol a'r cynrychiolydd Archwilio Allanol fynediad rhydd a chyfrinachol i Gadeirydd y Pwyllgor Archwilio.

6. Cyfarfodydd

6.1 Cynhelir o leiaf tri chyfarfod y flwyddyn, ond fel arfer cynhelir pedwar cyfarfod ym mhob blwyddyn ariannol. Gellir cynnal y cyfarfodydd hyn yng Nghaerdydd, Caeredin neu Belffast, yn dibynnu pa leoliad sydd fwyaf cyfleus a chost-effeithiol.

6.2 Bydd Tŷ'r Cwmnïau yn talu costau teithio rhesymol ar gyfer aelodau Anweithredol o'r Bwrdd.

6.3 Bydd angen i o leiaf dau o'r tri aelod parhaol fod yn bresennol er mwyn sicrhau cworwm mewn unrhyw gyfarfod.

6.4 Gall y Pwyllgor Archwilio ofyn i unrhyw swyddogion eraill o'r sefydliad fod yn bresennol i fwydo trafodaethau ar faterion penodol.

6.5 Gall y Pwyllgor Archwilio ofyn i unrhyw un o'r bobl sy'n mynychu fel arfer ond nad ydynt yn aelodau, neu bob un ohonynt, adael y cyfarfod er mwyn hwyluso trafodaeth agored a didwyll ar fater penodol.

6.6 Gall y Bwrdd neu'r Swyddog Cyfrifyddu ofyn i'r Pwyllgor Archwilio alw cyfarfodydd pellach i drafod materion penodedig y maent am ofyn cyngor y Pwyllgor arnynt.

6.7 Cymerir cofnodion ym mhob cyfarfod. Caiff y cofnodion eu cynhyrchu a'u dosbarthu er mwyn casglu sylwadau arnynt a chânt eu cymeradwyo cyn pen deg diwrnod gwaith ar ôl pob cyfarfod. Cânt eu dosbarthu wedyn i'r Bwrdd Llywio. Caiff y cofnodion hyn eu cyhoeddi ar safle mewnrwyd Tŷ'r Cwmnïau er mwyn i'r holl staff eu darllen, os ydyn nhw'n dymuno.

7. Gofynion Gwybodaeth

Nodir yr eitemau craidd a fydd ar yr agenda yn y Rhaglen Dreigl sydd ynghlwm.

Tŷ'r Cwmnïau
Rhagfyr 2009

Atodiad i Gylch Gorchwyl y Pwyllgor Archwilio

Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio fydd:

Rodger Hughes

Aelodau anweithredol cyfredol eraill y Pwyllgor fydd:

Alex Jablonowski
Nicki Alberry

Gall yr unigolion canlynol fynychu'r cyfarfodydd trwy wahoddiad:

Gareth Jones, Prif Weithredwr a Swyddog Cyfrifyddu'r Asiantaeth
Mike Nash, Y Cyfarwyddwr Cyllid
Jon Whitfield, Y Pennaeth Archwilio Mewnol
Cyfarwyddwr y Swyddfa Archwilio Genedlaethol a'r Prif Archwiliwr Cyswllt
Pobl eraill a all ddarparu sgiliau, gwybodaeth a phrofiad arbenigol fel y bo'n briodol

RHAGLEN DREIGL Y PWYLLGOR ARCHWILIO 2010

Eitemau rheolaidd ar yr agenda	Rhaglen Waith yr Archwilwyr Mewnol • Y datblygiadau diweddaraf • Materion/adolygiadau penodol • Adolygu'r rhaglen Y Gofrestr Risgiau, rheoli risg a risgiau lefel uwch Annibyniaeth yr aelodau Rheoli Asedau Gwybodaeth (pob mis Medi?)
Eitemau rheolaidd er gwybodaeth	Y Cynllun Archwilio Allanol Briff Misol y Bwrdd Llywio Y Rhaglen Dreigl
Dyddiad y cyfarfod	**Pynciau trafod eraill**
Dydd Mawrth 23 Chwefror 2010 Caerdydd	Y Trefniadau ar gyfer Paratoi'r Cyfrifon Rhaglen Waith Arfaethedig yr Archwilwyr Mewnol Adroddiad ar y Strategaeth Archwilio Allanol Sicrwydd ar y Risg Lefel Uwch o Dwyll
Mai 2010 All-Bwyllgor	Adroddiad a Chyfrifon Blynyddol Argymhellion i'r Swyddog Cyfrifyddu • Y Cyfrifon Blynyddol • Datganiad ar y system rheolaeth fewnol yn Nhŷ'r Cwmnïau • Sicrwydd yr Archwilwyr Mewnol i'r Swyddog Cyfrifyddu • Testun yr Adroddiad Blynyddol • Adolygu'r Polisïau Cyfrifyddu
Dydd Gwener, 18 Mehefin 2010 Caerdydd	Cynghori'r Swyddog Cyfrifyddu ar yr Adroddiad a'r Cyfrifon Blynyddol terfynol Canfyddiadau'r Archwiliwr Allanol a materion sy'n codi o'r llythyr rheoli Cyfarfod preifat ar gyfer Aelodau Anweithredol y Bwrdd a Mazars yn syth ar ôl y prif gyfarfod
Dydd Mercher, 8 Medi 2010 Caerdydd	Eitemau Risg Allweddol? Rheoli Asedau Gwybodaeth?
Dydd Mercher, 8 Rhagfyr 2010 Caerdydd	Y cynllun archwilio allanol ar gyfer 2010 Amserlen diwedd y flwyddyn Adolygu Cylch Gorchwyl y Pwyllgor Archwilio Arferion a gweithdrefnau'r Pwyllgor Archwilio; adolygu effeithiolrwydd (caiff 1 awr ei neilltuo cyn y cyfarfod i'r aelodau lenwi holiaduron, a chaiff Andrew Summers ei gynnwys yn y cyfarfod)

*Eitemau Risg Allweddol i'w drafod yn fanwl mewn rhai cyfarfodydd